

Zápis ze schůze Výboru pro legislativu a financování Rady vlády pro nestátní neziskové organizace

Úřad vlády České republiky – 11. října 2013

Přítomni / omluveni – viz prezenční listina (Příloha k zápisu)

Schůzi Výboru pro legislativu a financování Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (dále jen „Výbor“) řídila JUDr. H. Frištenská, tajemnice Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (dále jen „RVNNO“).

Program schůze:

- 1) Zahájení a schválení programu**
- 2) Kontrola úkolů z poslední schůze**
- 3) Informace o stavu projednávání doprovodných zákonů k novému občanskému zákoníku (zákon o statusu veřejné prospěšnosti, rejstříkový zákon, novela zákona o daních z příjmů) a projednání možností výboru ovlivnit situaci těchto předpisů a jejich podobu**
- 4) Problematika aplikace nového občanského zákoníku v případě nadačních fondů**
- 5) Zákon č. 68/2013 Sb., o změně právní formy občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost, a problémy aplikační praxe**
- 6) Informace o novele zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě)**
- 7) Závěry semináře o veřejné podpoře a používání pravidla de minimis, konaného dne 3. října 2013**
- 8) Různé**

Ad 1) Zahájení a schválení programu

Schůzi Výboru zahájila JUDr. H. Frištenská a zároveň omluvila ze zdravotních důvodů jeho předsedkyni Mgr. P. Kalousovou. K návrhu programu dnešní schůze nebylo připomínek.

Ad 2) Kontrola úkolů z poslední schůze

JUDr. H. Frištenská uvedla, že novým předsedou RVNNO se stal usnesením vlády ze dne 21. srpna 2013 č. 656 místopředseda vlády a ministr vnitra Ing. M. Pecina, MBA. Příští

zasedání RVNNO se uskuteční dne 18. října 2013 pod jeho vedením. Co se týče zákonů, kterými se Výbor zabýval, konstatovala JUDr. H. Frišenská, že návrh zákona o statusu veřejné prospěšnosti byl zamítnut Senátem Parlamentu České republiky. Ostatní sledované zákony, tedy zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a novela daňových zákonů v souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku, byly přijaty. Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím (dále jen „NNO“) pro rok 2014 byly schváleny usnesením vlády ze dne 11. září 2013 č. 685. JUDr. H. Frišenská také informovala o dopisu 1. místopředsedy vlády a ministra financí místopředsedovi vlády a ministru vnitra a předsedovi RVNNO s návrhem na ukončení smluv s nadacemi – příjemci příspěvku z Nadačního investičního fondu (dále jen „NIF“). Tato problematika bude rovněž projednána na nadcházejícím zasedání RVNNO. Závěrem uvedla JUDr. H. Frišenská, že první verze Rozboru financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2012 je již hotová a bude také předložena RVNNO k projednání.

Ad 3) Informace o stavu projednávání doprovodných zákonů k novému občanskému zákoníku (zákon o statusu veřejné prospěšnosti, rejstříkový zákon, novela zákona o daních z příjmů) a projednání možností výboru ovlivnit situaci těchto předpisů a jejich podobu

Mgr. M. Svatoš uvedl, že zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva, a zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, již byly publikovány ve Sbírce zákonů a nyní jsou připravovány prováděcí předpisy. Co se týče zamítnutého zákona o statusu veřejné prospěšnosti, Ministerstvo spravedlnosti nechce jít cestou zákonného opatření senátu. Legislativní odbor Ministerstva spravedlnosti se novým zákonem bude chtít zabývat co nejdříve, přičemž vyjde ze současné dikce zákona, nepředpokládá zásadní změny. Otázkou však je, jak se k předložení zákona po volbách postaví nové vedení ministerstva.

Na dotaz JUDr. L. Deverové, zda budou i nové právní formy NNO osvobozeny od soudních a správních poplatků, odpověděl Mgr. M. Svatoš, že s největší pravděpodobností ano. JUDr. H. Frišenská přislíbila, že sekretariát RVNNO se to pokusí zjistit.

RNDr. P. Couf srovnal novelu zákona o daních z příjmů, kterou schválil senát jako své zákonné opatření, s původní vládní novelou. V celém zákoně je samozřejmě zrušena vazba na status veřejné prospěšnosti. Výčet z § 15 zůstal zachován, stejně jako osvobození výnosů z nadační jistiny. Nadace se smíšeným účelem pozbyly veškerých výhod (kterých by dosáhly se statusem veřejné prospěšnosti). Shrnuje svoje vystoupení tak, že výsledné vymezení veřejné prospěšného poplatníka je de facto totožné se současným vymezením subjektu, který není založen za účelem podnikání.

Ad 4) Problematika aplikace nového občanského zákoníku v případě nadačních fondů

Podrobné informace o této problematice přednesla Mgr. K. Šplíchalová, výkonná ředitelka Fóra dárců. Ta uvedla, že Fórum dárců sledovalo vývoj kolem nového občanského zákoníku. Konstatovala, že neexistuje jednoznačný výklad té jeho části, která se týká nadačních fondů, resp. jakým způsobem se na nadační fondy vztahuje úprava nadací v případech, které pro nadační fondy nový občanský zákoník výslovně neupravuje. Podle Mgr. K. Šplíchalové se Expertní skupina Komise pro aplikaci nové civilní legislativy

Ministerstva spravedlnosti kloní spíše k uplatnění analogie, což by pro nadační fondy znamenalo, že se po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku stanou jednou z nejvolněji upravených právních forem soukromých právnických osob. Některé nadační fondy, sdružené ve Fóru dárců, proto mají obavu z toho, že by se z nadačního fondu stala nedůvěryhodná právní forma a že by je to poškodilo vůči veřejnosti.

Mgr. M. Svatoš potvrdil, že expertní skupina v tomto ohledu není jednotná. Její stanovisko bude v dohledné době k dispozici. Upozornil však na to, že i pro nadační fondy platí obecná ustanovení pro právnické osoby.

JUDr. H. Frištenská konstatovala, že nadační fondy nebudou mít napříště ani povinnost vydávat a zveřejňovat výroční zprávu a pokud by např. podnikaly, nemusely by tak činit ve vedlejší činnosti.

JUDr. L. Deverová upozornila zejména na povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře, která platí pro všechny statutární orgány právnických osob. Podle ní není důvod, proč nenechat úpravu nadačních fondů volnou. Transparentnost podle jejího názoru řeší mimo jiné i rejstříkový zákon, který nadačním fondům např. ukládá povinnost zveřejňovat účetní závěrku ve Sbírce listin.

RNDr. P. Couf k tomu dodal, že do Sbírky listin může svou výroční zprávu uložit i ten, kdo to nemá za povinnost, tedy dobrovolně. Důležité je hlavně to, aby nadační fondy zůstaly jako jeden z možných příjemců dotací v zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

JUDr. L. Deverová také nesouhlasila s tvrzením, že úprava občanských sdružení, resp. spolků, bude od 1. ledna 2014 přísnější. Bude tomu spíš naopak. Co si spolky stanoví ve svých základních dokumentech, to tam budou mít, soudy to při zápisu nebudou hodnotit.

Mgr. M. Svatoš dodal, že sice úprava spolků nebude přísnější, ale bude s ohledem na veřejný rejstřík transparentnější.

Závěr:

- **Výbor pro legislativu a financování počká na výkladové stanovisko Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy a k tématu se poté vrátí.**

Ad 5) Zákon č. 68/2013 Sb., o změně právní formy občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost, a problémy aplikační praxe

JUDr. H. Frištenská uvedla, že tzv. změnový zákon vznikl de facto na popud Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) v souvislosti s registrací občanských sdružení jako poskytovatelů sociálních služeb. Teď však MPSV vykládá změnový zákon nesprávným způsobem a k subjektům, transformovaným podle tohoto zákona, se chová jako k subjektům nově vzniklým s tím, že po nich požaduje vrátit poskytnutou dotaci, kterou novým rozhodnutím přizná nově vzniklému subjektu.

JUDr. L. Deverová vysvětlila problém podrobně. MPSV se zjevně rozhodlo, že obecně prospěšná společnost transformovaná dle změnového zákona je nový subjekt. Po tomto subjektu proto chce, aby ke dni své transformace vyúčtovala poskytnutou dotaci

a zbytek vrátila MPSV s tím, že jí tato částka bude poskytnuta prostřednictvím nového rozhodnutí. Tento postup samozřejmě způsobuje postiženým subjektům nemalé komplikace a může vést k výpadkům v poskytování sociální služby, na kterou je dotace poskytnuta. JUDr. L. Deverová upozornila, že výsledkem může být i žaloba na MPSV o náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem. Tento problém řešila s MPSV i poslankyně Bc. L. Kohoutová. MPSV nejprve tvrdilo, že jiný postup jim neumožňují jejich informační technologie, potom že jim to neumožňuje jejich účetnictví. JUDr. L. Deverová dále informovala, že některé soudy (např. v Hradci Králové, Brně, Praze) dávají transformovaným subjektům nová identifikační čísla. Identifikační číslo sice nezakládá právní subjektivitu, nicméně i tak s tím budou mít tyto subjekty problémy. Musí si to proto hlídat a bránit se.

JUDr. H. Frištenská uvedla, že sekretariát RVNNO připravil dopis předsedy RVNNO ministru práce a sociálních věcí, ve kterém ho na tento nesprávný výklad zákona upozorňuje a seznámila členy Výboru s jeho zněním. O odpovědi ministra práce a sociálních věcí bude Výbor informován.

JUDr. H. Sluková informovala, že na Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“) jim přišlo cca 20 oznámení o transformaci a z toho cca 4 subjekty dostaly nové identifikační číslo. MV na to příslušné soudy upozornilo a ve většině případů došlo k nápravě.

Ad 6) Informace o novele zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě)

Informaci o novele zákona o dobrovolnické službě přednesl Mgr. R. Jiránek, vedoucí Oddělení preventivních programů a dobrovolnické služby MV.

Mgr. R. Jiránek nejprve shrnul historii dobrovolnického zákona. Již v letech 2006 – 2007 se objevily první pokusy o jeho novelizaci. Nakonec měl vzniknout zcela nový zákon, který by pokrýval celou oblast dobrovolnictví, nejen dobrovolnické služby. Mezitím také došlo ke změně gesce – nejprve z MV na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a poté znovu zpět. MV nakonec přichystalo jen novelu zákona, která měla původně nabýt účinnosti s novým občanským zákoníkem. Vzhledem k politické situaci připravilo MV novelu zákona jako zákonné opatření senátu.

Dále Mgr. R. Jiránek popsal obsah novely: dobrovolnická služba bude moci být vykonávána i u sociálních družstev. Původně měly mít vysílající organizace status veřejné prospěšnosti a přijímající mohly být jen veřejně prospěšné. Nyní mají být i vysílající organizace pouze veřejně prospěšné. Jakmile však nabude účinnosti nový zákon o statusu veřejné prospěšnosti, začne pro vysílající organizace platit původní podmínka. Dobrovolník bude moci vykonávat dobrovolnickou službu i ve své organizaci, ale jen mimo náplň svého členského poměru. Přílohou novely zákona bude i vzor osvědčení o vykonané dobrovolnické službě. Vysílajícími organizacemi budou moci být tyto právní formy: obecně prospěšné společnosti, spolky, nadace, nadační fondy, ústavy, sociální družstva apod. Pokud se akreditovaný subjekt transformuje, akreditace mu zůstane. Dobrovolník bude moci vykonávat dobrovolnickou službu i u ziskového subjektu, který ale bude muset být veřejně prospěšný.

Ad 7) Závěry semináře o veřejné podpoře a používání pravidla de minimis, konaného dne 3. října 2013

JUDr. H. Frištenská podala informace o Semináři o veřejné podpoře a pravidlu „de minimis“, který se konal dne 3. října 2013 v budově Úřadu vlády České republiky.

Na semináři, který zahájila zmocněnkyně vlády pro lidská práva Mgr. M. Šimůnková, vystoupili Ing. J. Kamenický, finanční ředitel Člověk v tísni, o.p.s., Ing. Mgr. M. Sendlerová, předsedkyně Ekonomického kolegia Charity Česká republika a zástupkyně ředitele pro ekonomiku Diecézní charity Brno, A. Sinnaeve, zástupkyně Evropské komise z DG Competition, Ing. L. Maršíková, vedoucí Oddělení koncepce ekonomiky sociálních služeb Ministerstva práce a sociálních věcí, Ing. J. Richter, vedoucí Oddělení finančního řízení programů Evropské unie Ministerstva pro místní rozvoj, a Mgr. M. Bumbálek, ředitel Odboru veřejné podpory z Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Všichni přednášející se jednomyslně shodli na tom, že kromě pravidla „de minimis“ existují jiné, lepší režimy poskytování podpory, např. blokové výjimky, notifikace Evropskou komisí a zejména pak služby obecného hospodářského zájmu, kterým byla věnována podstatná část semináře. Pravidlo „de minimis“ by mělo být používáno poskytovateli podpory jen jako poslední možnost.

Ing. J. Kamenický poznamenal, že podle jeho názoru se už problematika kolem pravidla „de minimis“ konečně někam posunuje, nicméně je nutné věnovat jí stálou pozornost.

Závěr:

- **Sekretariát RVNNO zajistí od Ministerstva pro místní rozvoj dostatečně množství publikace „Manuál služeb obecného hospodářského zájmu“ a poskytne jej členům obou výborů RVNNO.**

Ad 8) Různé

JUDr. H. Frištenská a Mgr. K. Šplíchalová informovaly o přípravě Národního akčního plánu Společenské odpovědnosti v České republice v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu. Tento dokument má být hotov do konce roku 2013. Obě kritizovaly nedostatečné zapojení NNO a dalších relevantních subjektů do jeho přípravy. Tato problematika bude projednána i na nadcházejícím zasedání RVNNO, poté bude Výbor o stavu problematiky informován.

Příští schůze Výboru se bude konat dne 28. listopadu 2013 od 13:00 hod. v budově Úřadu vlády České republiky (Vladislavova 4, Praha 1).

JUDr. H. Frištenská, v.r.
vedoucí Oddělení sekretariátu
Rady vlády pro nestátní neziskové organizace